

LITTERAE MINVS ACVLEATAE
AD
IVVENES POLITISSIMOS
IOANNEM GVILIELMVM GVPNERVM
MICRO-SOEMMERANVM
CAROLVM CHRISTIANVM VLRICVM
SYNDERSTADIENSEM
IOANNEM ADOLPHVM CHRISTIANVM
RITTERVM IENENSEM
IOANNEM CHRISTIANVM GVILIELMVM
GOLDSCHADIVM IENENSEM
LYCEI IENENSIVM SENATORII EIVSQUE ORDINIS
PRIMI PROXIME ADHVC ALVMNOS
IN SOLLEMNI PATRONORVM CONVENTV ATQVE EXA-
MINE DIE V. CAL. APRILEIS TANQVAM
VERNO

VALE VLTIMVM DIXERVNT

DATÆ
ET IN QVIEVS SIMVL DE
QVATVOR VIRIS
MODO EX GENTIVM MODO EX CHRISTIANORVM GRE-
GE AB IPSIS PVBLICE VTI HONORIFICENTISSIME
LAVDATIS
NONNVLLA DISSERVNTVR

M. IOANNE GERARDO PAGENDARMIO
AMPLISS. PHILOSOFORVM FACULTATIS ADIVNCTO ATQVE LYCEI
IENENS. SENATOR. RECTORE



IENAE
AERE MAGGRAFIANO cD I cc xxxvi.

Hist. miscell.

B.

215, 52

IVVENIBVS POLITISSMIS

I. G. GVPNERO

C. C. VLRICO

I. A. C. RITTERO

I. C. G. GOLDSCHADIO

CLASSIS PRIMAE NVPER ADMODVM ALVMNIS

S. P. D.

Galamum sumere, ac litteras ad Vos in praesens scribere, mihi est animus, minime aculeatas, quae mentes turbare solent et perturbare teneras, sed eas, ex quibus potissimum apparet, atque exstat, quanto candore, quantaque fide, ac quot quantisque gratulandi formulis Vestrum quisque ex nostra classe a me fit dimissus. Vbi uero inter dicendum uale Quatuor-Virorum, Aristippi, Ciceronis, Plinii et Abbatis Bernhardi, a Vobis, destinato haud dubie consilio, mentio est facta, singularia ob argumenta praeter alia ex illis, quae lucubrarunt, operibus ad elabrandas uestras orationes hausta: caput artis esse, putauit, non nulla prius de his ipsis praestruere, quam ad gratulationem amicam et optima, quibus Vos persequor, omina, qualia me Vobis debere, arbitror, accedam.

Aristippus est unus, cuius uerba de *bene sperando* una cum ratione grauiori sat eleganter in medium sunt allata, et accomodata peropportune: I) Est autem sciendum, antiquioribus temporibus plures hoc eiusdem suisse nominis, ex quibus eos, non multis memorabo, quorum alterum *Historiam de Arcadia* scripsisse, posteriorem *Philosophum ex noua floruisse Academia*, a Diogene

Laertio

I) Perorauerat VLRICVS meus de *bene sperando* ad huius Aristippi uerba:
Bene speremus; hominum uestigia video.

Laertio prae ceteris refertur. Neque hoc loco de *Aristippo Iu-*
niore in dicendo copiosus ero, alioqui μητροδιδάκτος appellatus,
qui olympiade civ in eruditorum celebritate uersatus. Vestri pot-
ius *Aristippi* paucis ero memor, utpote *Senioris*, Cyrene oriundi,
discipuli Socratici, quem, *Iunioris* auum, ex Historia prisorum
temporum litteraria edocemur, Olympiade LXXXVI ac sequenti-
bus in celeberrima Atheniensium Academia docuisse, ubi Philo-
sophiam moralem summo discentium plausu singulis diebus gra-
tuito differuisse, ac sectam fundasse Cyrenaicam, doctis cognitum
est atque perspectum. Utinam *Historiam Lybicam*, *Dialogos*, *Li-*
bros de Voluptate et Physiologia, utinam *Libros de Veterum luxu*,
et *Epistolas*, utinam saltim doctrinas huius tanti Viri maxime sin-
gulares hoc loco paullo curatius perpendere liceret; quo tamen
labore Philosophi recentiores praeter Clarissimum *Menzium* in
Aristippo Vindicato supersedere nos, iubent. Vnum adiicio, im-
perterritum huius regii, qualis *Diogeni* est *Cynico*, *canis* naturam,
optima in spe positam, ex iis, quae a dicto *Laertio* in eius uita
enarrantur, et a *Vestrum secundo* fuse lateque in *oratione ualedi-*
cilia enarrata sunt, quamfacillime colligendum.

Alter succedat, M. T. Cicero, cuius cupiditatem ueri ui-
dendi, insatiabilem ex suo ipsiusmet effato in *Quaestionibus Tuscu-*
tanis tertius ex Vobis ualedicendum inter uiuis quasi coloribus
expinxit. II) Quodsi *Tullium* hunc, in foro, senatu, rostrisque
grandiloquae facultatis maiestate, ut aiunt, tonantem, qui sese
totum ad Graecorum imitationem contulerat, uim *Demosthenis*,
Platonis copiam, ac iucunditatem *Isoocratis*, effinxisse, scriberem,
nil me scripsisse aliud, crederem, praeterquam quod Romanae
Eloquentiae Censor, *Quintilianus*, de illo testatur. Si uero, de
illius scriptis nonnihil esse subiungendum, uidetur, in quinque,
non quatuor, ut ab aliis fieri solet, ordines ea distribuerem, quo-

) (2

rum

II) Argumentum perorandi, quod RITTERVS meus adhibuit de *Inseparabilis*
ueri uidendi cupiditate in uerbis *Merci* latet hisce: *Natura inseparabilis*
tibus nostris insatiabilis quaedam *cupiditas ueri uidendi*.

um uno, quae de *Arte Rhetorica* duntaxat agunt, altero, uarii generis orationes, eaedemque permultae; tertio epistolae, quarto Opera ipsius Philosophica, quinto denique ea, quae, siue soluto siue ligato sermone efficta, maxime a reliquis sunt diuersa, continentur. Duo quoque momenta, o! Mei, latere nolo, me cum Stollio immortali grauioribus de cauiss statuere, et hunc Romanae eloquentiae ac Philosophiae Parentem de sui animi diuitiis intolerantissime quidem gloriatum, nunquam autem, fumum, ut dicitur, uendidisse, et illius in *Orationes Iureconsultorum, Epistolas, rerum gestarum ac studii, quod uocant, Politici peritissimorum,* et in opera Philosophica, Philosophorum summorum solidissimas commentationes a me adhuc desiderari.

Tertii praeclare memini, C. Plinii *Caecilii secundi*, ad cuius in litteris gaudium ac solarium, quod utrumque illius in *epistola ad Maximum* subit mentem, *primus* e Vobis ac classis primae Alumnus proxime in ualedicendo sese adiunxit, de duplice hoc fulcimento pure atque dilucide perorauit. III) Quod hic *iunior Nouocomensis*, teste *Catanaeo*, gloriae appetens, ac summus immortalitatis aucupator sit, prae ceteris etiam diligentissimus a se scriptorum emendator, immo, ut *Iustus Lipsius* defendit, Atticus Orator, potioribus eis, qui de perfectis eius Epistolis et utilitatem et iucunditatem animis suis imbiberunt, tam notum est, quam quod notissimum. Neque huius Romani Herois amatores ulla ratione fugiunt Virorum Clarissimorum, prae reliquis *Morbofii, Fabricii* ac *Popeblountii*, sobria de illo iudicia, quibus annumerandum, puto, *Io. Maffonium*, seu, ut aliquando a se ipso dici dicitur, *Chrysostomum Mathanafum*, qui huius *Plinii*, ut *Ouidii et Horatii*, uitam ordine chronologico in forma ordinis octaui conscripsit. Adiicere libet, quod Regiae Goettingensium Academiae quid? totius Germaniae insigne ornamentum *Io. Matthias*

III) Verba *Plinii*, super quibus ualedictionis suae quasi aedificium exstruxerit *GVPNERVVS mens* haec sunt: Et gaudium et mihi solarium in litteris,

thias Gesnerus pro uero ferme habet, epistolarum Plinianarum permultas haud esse missas ad eos, quorum nomina sunt praescripta, Patronos seu amicos, sed hoc ipsum egisse illum, ut relinqueret posteris quam pulcherrimam, amabilissimamque sui ipsius imaginem, et quae reliqua. Sed quomodo de hac tanti Polyhistoris sententia existimandum, opinor, quamprimum in libello *De Plinii Epistolis omnino omnibus, singulatim demissis, argumentis declarabo firmissimis*, cui simul ex *Historia Marci Zuerii Boxhornii Vniuersali* attexam, quemadmodum Vir hic Clarissimus eos, qui pro uero uendant, *Plinium hunc factum esse Christianum*, iure meritoque reddiderit depexos. Verum quid ago? Paene orationem in epistolam inclusi; unde redeundum esse mihi, reor, ad solatum et gaudium in litteris, ad quod *Plinii* prouocatio facta est, a meo, tunc quoque discipulo, qui reliquorum agmen duxerat, nunc Auditore per quam iucundo, quem, parentibus suis, dum in vita superstites essent, spectatissimis, eheu! morte deperditis, in tot tantaque rerum discrimina et calamitates decidisse, noui, ex illis ut nulla alia re quam, uel ipso iudice, solarum litterarum, post sacras, elegantiorum solatio ac gaudio emergere posset.

Quartum ultimo ponere loco, decet Bernhardum, Abbatem Clareuallensem uolui dicere, in cuius de Ambitione verbis Vestrum Quartus acquieuit, cum iniuncto rationibus non contemnendis istius uitii fastidio e cathedra, quae adest, inferiori, uerba facaret postrema. IV) De quo Abbatे monendum esse, duco, quod uitia tanquam uarii generis mala in ipso sint perspecta, quae ab omni eum parte confoderint, alia grassantia extrinsecus, alia ipsis animi in uisceribus ardentia, contra virtutibus longe pluribus is eluxerit, et quasi lumen aliquod seculi xii, extinctis prope modum ceteris, eius sanctitas ac prudentia enituerit summa; quodque uel ideo multum fuerit per totam Europam in eis, ubi cultus Dei

X 3

Triu-

IV) GOLDSCHADIO perplacuit meo, Abbatis huius effatum: O! ambito, ambientium crux; quomodo omnes torquens, omnibus placet, pro norma habere, de Ambitione male dicendi illucem dicenti.

Triunus praeualuit, locis nomen Ipsiusmet suum, quo et factum, ut Pontifex Maximus, Innocentius II., se incolumem seruaret, ac dignitatem, quae Christiano in orbe maxima isto tempore habita, suam felicissimo successu tueretur; quod denique in lucem emiserit scripta, non eminentia tantum numero, sed et stilo florido, humanitatis sale sparso, tum amoris etiam notis insigni, qui tamen ex ipsis litterarum sacrarum Veteris ac Noui Instrumenti fontibus haustus, in libris V de Consideratione ad Eugenium Papam, sese potissimum prodit, unde Orator, e Vobis quartus, ex clamatoria Bernhardi uerba de ambitione in reliquum est mutatus.

Hi sunt isti excellentissimi Quatuor-Viri, quorum sententias ponderosiores ad argumenta Vobis elegistis, ex quibus uestra facta est ualedictio, hoc melior, quo altiorem reminiscentiae locum inter ceteros primae classis alumnos obtinuit, ac crescente semper studiorum Vestrorum atque ingenii laude tuetur. Nec temere, id factum, credatis, uelim, a me, qui ueritus sum, ne posthac alios, quam vestris proposui mentibus, Viros esse hos, putetis, ad Auditoris ac Discipuli instar, cui nouem abhinc lustra in ciuitate Imperiali Franciae orientalis maxima suorum Parentum iussu ex Cornelio Nepote stilum Rhodium uelut instillatum iui. Nam hic tum Adolescens, Oratione Sacra maxime Reuerendi Moerlii, in qua Cornelii a Lapide mentio fieret, audita, prope trauit domum, et me anxie praefolatus, tandemque allocutus coram, Abs Te, inquit, falsa sum edocitus, ex ore Magni nostri MOERLII bodie percepto, CORNELIVM esse cognominandum A LAPIDE. non uero NEPOTEM. Forte fieri posset, o! Mei, Aristippum Iuniorem, Plinium Maiorem, Marcum Ciceronem, Bernhardum alias loci Abbatem in Gallia, intelligendos, ut praeiudiciis ueluti iugulati, censeretis, ad eam seducti opinionem, eiusmodi, qui posteriorum, non priorum quatuor, meminissent, auctorum lectione.

Nunc, aio: Feliciter! quae usitata ac bene precandi ac gratulandi

landi Veteribus formula est sollemnis, quaque merito litteras has
concludo, uel decies et amplius exclamans: *Feliciter! Feliciter!*
Optime Gupnere! Tua Tibi eueniat Valedictio, qualem quamcerti-
fime maius excipiat gaudium ac solatium academicis in litteris, cu-
iuscunque disciplinae seu Philosophiae, seu linguarum, seu rerum
gesclarum, seu Theologiae, studium sub disquisitionem, uocabis uel
perdisces. *Feliciter! Feliciter!* *O! Virice.* Nuntius est certus per-
latus, Te ad Ciuium Academiae nostrae numerum esse admissum.
Feliciter! Bene sperasti, ubi nostro in Lyceo uersareris, studiorum
Tuorum incrementa semper fore maiora, id quod et sub Dei Nu-
minis auspicio, ingenii Tui paeclara indole, Tuaque diligentia ac-
curatissima factum, ego ipse contestor. *O!* bene spera subselliis
Classis primae tandem aliquando abs Te vacue serio factis, siqui-
dem hominum longe doctiorum schemata Geometrica, sic et alia
eminus uides, ac cominus uidebis, quibus plane peruisis, spes Tua
exoptatissima euentu nequaquam deflituetur. *Feliciter! Feliciter,*
o! Rittere. Fiant, quae de insatiabili ueri uidendi cupiditate, cum
nostro Lyceo diceres uale, differuisti! Fiat, ut, quaenam Tuae
menti natura esse insita, cuncti norunt, in posterum sese magis exse-
rant, itaque boni doctique omnes crescentibus Tuis studiis faueant,
tantumque inuidi ad altiora Tibi noceant tendenti, quantum ma-
rini fluctus Marpesiae cauti hunc in diem nocueruut. *Feliciter!*
Feliciter! o! Goldschadi, Tuam orationem cum clausula uale, ualete,
non significasse modo, sed et declarasse, animaduerti, quantus qua-
lisque ambitionis, seu fastus mortalium fatui hostis sis et discupias
haberi. Quare horror Te perfudit, Tuaque ambitionem fastidis
aque ac fugis tanquam paionem, superbissimam istam auem, nun-
quam non cum *Abbate Clareuallenfi* exclamans: *O! ambitio, am-
bientium crux, ac mutatis pergenueris: neque aut me ullo unquam tem-
pore torquebis, aut mihi placebis. Feliciter!*

Sat erit uerborum, satis superque uotorum, quibus nihilo
addo secius, ut cognitionem studiorum pulcherrimam, *o! mei*
prio.

priores Tres, longeque praestantissimam a sapientibus nostro in Prytaneo tradendorum tanquam numeris omnibus absolutam nostro ex defiderio intra quinquennium consequamini, uel obtineatis. Praeuideo, ni fallor, tum, ubi optime sitis promeriti, unum ex, Phoebis nostri temporis coronam Lemniscatam Vestris uerticibus esse impositurum in Vestrorum cuncrorum et laetitiam ac salutem.

Tu uero, o! mi Quarte Alter, aliis ut macteris honoribus, qui meritis Tuis ac moribus uenustissimis suffragantur, est, quod uehementissime etiam atque etiam precor.

Quod restat, meis, ut Ipsi conuicti estis toti, promissis praestiti fidem, nec ullus sum dubius, quin pro Vestro in me amore atque officio haud diffiteamini, me gratulatorem ac studiorum uestrorum defensorem acerrimum in praesenti scripsisse nihil, nisi litteras minus aculeatas. Ita ualete, ualete, inquam, quamdiutissime, quamtelicissime. Valete.

NOMINVM VESTRORVM POLITISSIMORVM

o! Discipuli,
o! Auditores,
o! Amici,

E museo ad Salam

meo

Die III Cal. Martias,

A. O. R.

M D CC XL IIIII.

aestimator perpetuus,
isque haud infucatus,
Auctor.